Molenlanden

Afdoeningsbrief

Onderwerp	:	**Gebiedsplan Alblasserwaard**
Zaaknummer	:	1262629
Datum	:	22 januari 2026
Portefeuille	:	Wethouder Jan Lock
Behandelend ambtenaar	:	Roelof Westerhof / Marc Trouwborst

Beste leden van de raad van Molenlanden,

Inleiding
In de commissievergadering van 15 januari jl. werd het gebiedsplan Alblasserwaard besproken. Tijdens deze vergadering zijn een aantal technische vragen gesteld die wij in deze brief beantwoorden.

Technische vragen
CDA
Werkpakket 1 richt zich op de collectieve aanpak van natuurvergunningen en emissiereductie stikstof. Van belang is de juridische borging. Kunnen we het juridisch sluitend krijgen?

Dat is zeker een belangrijk aandachtspunt. Winst van ons gebiedsplan en werkpakket 1 is dat we nu met provincies Zuid-Holland, Utrecht en het ministerie van Landbouw en de boeren om tafel zitten om alle aandachtspunten uit te werken. We sluiten daarbij aan bij de beleidsontwikkelingen rond doelsturing, emissiedoelen in plaats van depositiewaarden en de wetenschappelijke kennisontwikkeling over relaties maatregelen en ammoniakemissies. Experts schatten de kans dat onze aanpak ook juridisch overeind blijft positief in. We gaan dit samen uitwerken. We hebben inmiddels een stevig netwerk waarin ontwikkelingen worden uitgewisseld en ideeën samen worden uitgewerkt. Dat de aanpak kansrijk wordt geacht is omdat we in tranches werken met steeds minimaal vijftig boeren en daar in het tijdspad ook een heldere lijn in aangeven. Dat lijkt voldoende robuust te geven om ook daadwerkelijk tot emissiereductie en dus depositiereductie te leiden, waarbij de natuur ruimte krijgt om te herstellen. We stemmen dat aan de voorkant af of de aanpak, zoals we die praktisch gaan uitvoeren, ook juridisch houdbaar is.

CDA
In de commissievergadering werd benoemd dat naast de landbouw ook andere sectoren hun bijdragen moeten leveren als het gaat om stikstofreductie.

Dat klopt en het Rijk heeft dit beleid bijvoorbeeld uitgewerkt in de Startnotitie Nederland van het Slot. Specifiek voor industrie, landbouw en mobiliteit (inclusief bouw) wordt gestuurd op een reductie van respectievelijk 50%, 42-46% en 50% in 2035 ten opzichte van 2019.

ChristenUnie

Hoe krijgen we alle boeren zover dat ze gaan meedoen aan werkpakket 1?

We beginnen met de boeren die nu in actie willen komen, die zijn er genoeg want we hebben al 20 spontane aanmeldingen en weten dat er veel meer boeren wachten tot de aanpak helder is. In de eerste ontwikkelfase is deelname vrijwillig, als we alles juridisch geborgd hebben wordt dit de nieuwe manier van vergunningverlening. Dus op termijn zal elke ondernemer met plannen voor bedrijfsontwikkeling met een plan moeten komen om een vergunning te krijgen. Dus als er sprake is van daadwerkelijke juridisch borging, zullen in de toekomst nut en noodzaak van de aanpak minder bevraagd worden. Alleen stoppende / afbouwende boeren hoeven niet mee te doen met werkpakket 1 en wij denken dat deze groep de haalbaarheid van

Gemeente Molenlanden • Postbus 5 • 2970 AA Bleskensgraaf
www.molenlanden.nl • info@molenlanden.nl • 088 75 15 000

de collectieve aanpak niet wezenlijk beïnvloedt. Hun inbreng van land kan helpen bij eventuele extensivering (als een van de mogelijke maatregelen).

Werkpakket 7 is gericht op duurzame grondmobiliteit. Hoe verkrijg je voldoende gronden ? Kun je met een grondbank starten als stap 1 ?

Met initiatiefnemers uit het gebied en in de programmalijn grondinstrumentarium en verkaveling van de Regiodeal wordt onderzocht of we een grondbank kunnen inrichten en wordt dit indien mogelijk (al dan niet als pilot) gerealiseerd en / of hiermee geëxperimenteerd. Daarnaast wordt instrumentarium ontwikkeld en toegepast om bij te dragen aan gestelde doelen.

Overigens staat het ondernemers vrij om onderling kavels te ruilen. De overheid heeft dit in het verleden gestimuleerd door een coördinator kavelruil te faciliteren.

In het kader van het gebiedsplan Alblasserwaard is onze hoogste prioriteit het zorgen voor een geldige vergunning voor de boeren. Een grote groep zit al jaren in onzekerheid. Hoewel we ook stappen zetten op andere vlakken staat het oplossen van de vergunningenproblematiek voorop.

Progressief Molenlanden

Het gebiedsplan Alblasserwaard is door en voor boeren tot stand gekomen. Waarom zijn natuur- en milieuorganisaties niet betrokken?

Het klopt dat het gebiedsplan Alblasserwaard door boeren tot stand is gekomen (over het voor boeren komen we later terug). Dat het door boeren tot stand komt, komt om de eenvoudige reden dat de oorzaak van de stikstofemissie (lees vooral ammoniak) uit de stallen en het houden van vee komt. Dat moet gereduceerd om ruimte te maken voor natuur (vanuit proportionaliteit is dat ook de prioriteit) en vervolgens voor de vergunningen. De boeren die meegedacht hebben, doen dat overigens op persoonlijke titel en zijn zeer divers: biologisch dynamisch, biologisch, exentensie, intensief met innovatie, jonge boeren en boeren die nadenken over stoppen.

Het plan is dus inderdaad door de boeren, maar voor de natuur en daarna voor de boeren. Die kunnen alleen verder als de vergunningen weer op gang komen en ze dan ook aandacht kunnen geven aan andere delen.

De natuurorganisaties (zie hierna) kijken dus vooral of ze vertrouwen hebben in de aanpak en dat is ook de manier waarop ze betrokken zijn. De regiegroep als geheel staat vanuit die benadering achter het plan.

Natuur- en milieuorganisaties zijn op de volgende manieren betrokken:

Deelname aan de regiegroep Alblasserwaard Vijfheerenlanden die het maken van het gebiedsplan begeleidde (Gebiedsplatform, Zuid-Hollands Landschap, Utrechts Landschap, Staatsbosbeheer, Agrarisch Collectief)

Deelname aan werkgroepen om de Werkpakketten uit te werken. Na het aanbieden van de gebiedsagenda aan de provincie Zuid-Holland zijn er thematische werksessies georganiseerd op het gebied van weidevogels, waterkwaliteit, bodemdaling, Groenblauwe Dooradering.

Waar stonden we in 2018? Waar staan we in 20230 of 2040? Waar moeten we staan? Doeljaar 2040 is belangrijk. Maar moeten er ook niet voor 2030 concrete en meetbare stappen worden gezet?

Klopt, vandaar dat we tussendoelen stellen. We staan voor 2018 op 70 kg NH3 emissie per ha. en gaan voor 2030 op 45kg NH3 emissie per ha. en voor 2035 naar 40 kg. NH3 per ha. In de loop van de uitvoering kijken we of op termijn verdere aanscherping nodig is.

Gemeente Molenlanden • Postbus 5 • 2970 AA Bleskensgraaf
www.molenlanden.nl • info@molenlanden.nl • 088 75 15 000

Wat als de gewenste maatregelen niet leiden tot het vastgestelde niveau voor ammoniak en stikstof?

Onderzoek wijst uit dat een combinatie van maatregelen (anders voeren en mesten, extensiveren en technische innovatie) leidt tot doelbereik. Als een bepaalde combinatie van maatregelen niet tot het doel leidt dan moeten er aanvullende maatregelen worden genomen. We maken dit inzichtelijk doordat we de bedrijfsontwikkelplannen doorrekenen op doelbereik. Daarbij is het belangrijk dat de bedrijven die deelnemen dit als collectief doen, zodat er niet per bedrijf afgerekend wordt, maar op het totale effect.

Voldoen we aan de eisen van de Kader Richtlijn Water?

Ja, volgens het waterschap voldoen we aan de eisen van de Kader Richtlijn Water met uitzondering van het natuurgebied bij Kinderdijk (mede als gevolg van te grote populatie ganzen)

En welke verwachting is er ten aanzien reductie broeikasgassen en bodemdaling?

Ondernemers werken aan verlaging uitstoot broeikasgassen uit de bedrijfsvoering. De landbouwsector moet voldoen aan de doelen van het Klimaatakkoord en via duurzaamheidsprogramma's werken zuivelondernemingen zoals de Graafstroom aan deze doelen. Het recente peilbesluit van het waterschap remt bodemdaling en veenoxidatie en we werken aan verhogen grondwaterstanden met waterinfiltratiesystemen. In 2026 dienen we een subsidieaanvraag bij de provincie Zuid-Hollland in voor maatregelen op 500 ha waardoor de uitstoot van broeikasgassen uit deze percelen met 15-20% afneemt.

Er is maar 1 scenario. Wat als het niet tot de gewenste resultaten leidt? Voor betrokken boeren en natuur?

We begrijpen de vraag zo dat u het gebiedsplan Alblasserwaard als één aanpak ziet. Feitelijk is dat als plan waar. Bij de totstandkoming van het plan is heel goed naar andere aanpakken en rechterlijke uitspraken gekeken. Alle aanpakken die voor de rechter geen standhouden zijn afgevallen. De enige weg naar voren was nog de collectieve aanpak, zoals die uitgewerkt is.

Binnen de collectieve aanpak in het gebiedsplan zijn vele scenario's om linksom of rechtsom tot resultaat te komen. Dat is o.a. terug te zien in de inspiratiekaart voor boeren, ontwikkeld in het kader van Groene Cirkel Kaas en Bodemdaling, waarin boeren en natuurorganisaties participeren.

De maatregelen en de berekening van hun effect zijn stuk voor stuk realistisch. Daarom kunnen boeren ook kiezen welke maatregel bij hun manier van boeren past. Aan de kant van de regiegroep is er dan ook geen twijfel dat de maatregelen tot het gewenste resultaat leidt. Als de boeren meedoen, halen we dan ook het gewenste resultaat, juist door de diversiteit aan maatregelen binnen het plan.

Het mogelijke nieuwe Kabinet wil aanscherping en concretisering van het niveau van ammoniak en stikstof om Nederland van het Stikstofslot te krijgen. In hoeverre loopt dit plan hiermee parallel?

Dit plan draagt bij aan deze doelen en we stemmen met het ministerie van Landbouw af wat de bijdrage van de Alblasserwaard aan de nationale opgaven moet en kan zijn. Bij het plan dat D66 en CDA gepresenteerd hebben, sluit de Alblasserwaardse aanpak perfect aan.

Hoe gaan we om met boeren die niet hun fair share nemen?

Zie antwoord ChristenUnie. We beginnen met de boeren die nu in actie willen komen, die zijn er genoeg want we hebben al 20 aanmeldingen. In de eerste ontwikkelfase is deelname vrijwillig, als we alles juridisch geborgd hebben wordt dit de nieuwe manier van vergunningverlening. Dus op termijn zal elke ondernemer met plannen voor bedrijfsontwikkeling met een plan moeten komen om een vergunning te krijgen. Alleen

Gemeente Molenlanden • Postbus 5 • 2970 AA Bleskensgraaf
www.molenlanden.nl • info@molenlanden.nl • 088 75 15 000

stoppende / afbouwende boeren hoeven niet mee te doen met werkpakket 1 en wij denken dat deze groep de haalbaarheid van de collectieve aanpak niet wezenlijk beïnvloedt.

Is het ambitieus genoeg om te eisen dat stikstofreductie ten goede komt aan andere zaken in de gemeente? We moeten in Nederland naar beneden. Wat zijn hier de hogere belangen? Ook industrie en woningbouw is van belang. En wat levert het voor de Natuur op?

Forse daling van emissies uit de landbouw in de Alblasserwaard is randvoorwaarde van de Collectieve Aanpak. Vergunningverlening van bestaande activiteiten leidt niet tot toename van emissies. Vergunningverlening kan pas op gang komen als we een eerlijke en rechtvaardige verdeling tussen natuur en bestaande activiteiten die nu geen passende vergunning hebben afgesproken.

SGP

Wat is het referentiejaar? Graag de uitgangspunten en doelstellingen duidelijk vastleggen. Wat zijn de doelen en mogelijke tussendoelen? Zorg dat het helder is en dat we er later niet op aangesproken kunnen worden.

Het Rijk hanteert 2019 als referentiejaar (in het Startpakket Nederland van het Slot) en wij conformeren ons daaraan. Bij de verdere uitwerking van de collectieve aanpak spreken we tussendoelen af.

Betrek ook andere financiers dan alleen Rabobank (marktwerking). Laat andere financiers meedenken.

We zijn het hiermee eens en zullen onderzoeken wat hierin mogelijk is.

Peilhoogte van polders: Verkennende studie naar 30 cm onder maaiveld. Hou het conform peilbesluit waterschap op tenminste 40 cm. Belangrijk voor goed voer en goed stikstof.

Het gaat inderdaad om een verkennende studie waarnaar verwezen wordt en de conclusies worden ook al weergegeven. Die leiden niet tot daadwerkelijk ophoging van het peil. De gemeente noch de regiegroep gaan hier niet over. We vertrouwen op de kennis van het waterschap en de betrokken ondernemers. Het waterschap is hierbij het bevoegde gezag. Peilbesluiten zijn dan ook geen onderdeel van het gebiedsplan.

Populatie weidevogels: Lijkt een positieve wending te hebben. Willen we koesteren en uitbreiden. Bouwplannen van aanvragers vragen om onderzoeksrapport waaruit plan geen nadelig effect heeft op de weidevogels. Is het mogelijk actuele en objectieve documentatie beschikbaar te hebben die geraadpleegd kan worden zodat initiatiefnemers geen duur rapport hoeven op te stellen voor wat betreft weidevogels.

Een uitgebreid onderzoeksrapport over weidevogels is niet altijd automatisch een vereiste. Dat hangt af van de locatie, het plan en het geldende natuurrecht. We zullen onderzoeken of volstaan kan worden met algemene informatie mits daaruit blijkt dat negatieve effecten zijn uitgesloten.

Doe Mee

Wat wordt er nu precies van ons verwacht? Waarop moeten wij reageren? Waarop geven wij wensen en bedenkingen?

Het gebiedsplan is van, door en voor het gebied. In de uitwerking van het plan kunnen er van de raad besluiten genomen worden. Daarnaast is het voor de initiatiefnemers van belang om te weten of uw raad vertrouwen heeft in het plan en zo nodig mee kan werken in het mogelijk maken We verwachten daarom dat uw raad grondig kennisneemt van het plan en kijkt of er t.a.v. haar toekomstige rol wensen en bedenkingen zijn, zodat het college dat aan de initiatiefnemers van het gebiedsplan kan communiceren. We ontvangen graag vanuit uw raad

Gemeente Molenlanden • Postbus 5 • 2970 AA Bleskensgraaf
www.molenlanden.nl • info@molenlanden.nl • 088 75 15 000

wensen en bedenkingen op de inhoud van het gebiedsplan zoals dat op 9 december jl. is besproken in de collegevergadering.

We hebben zorgen bij de volgordelijkheid en afhankelijkheid van werkpakket 1. Wat gebeurt er bij een vertraging van werkpakket 1? Met de doelen die behaald moeten worden met de andere werkpakketten? Doelen op het gebied van biodiversiteit, waterkwaliteit etc.?

Op het gebied van biodiversiteit zetten we nu al stappen want we hebben financiering daarvoor van de provincie gekregen. Er komt vanuit het Rijk meer budget voor Agrarisch Natuurbeheer. Maatregelen waterkwaliteit zijn niet afhankelijk van werkpakket 1 want uitvoeren Nitraatactieprogramma's door het Rijk en uitvoeren maatregelen Kaderrichtlijn Water door waterschap gaan gewoon door.

Waarom zoveel nadruk op werkpakket 1? Is er ook een plan B?

Boeren moeten een passende vergunning hebben daarvoor is geen alternatief. Die vergunning is randvoorwaardelijk om in de toekomst te kunnen blijven boeren. De randvoorwaardelijkheid is sinds augustus 2022 ook steeds vanuit het gebied naar andere overheden gecommuniceerd. Er kan daarom geen plan B zijn.

Conclusie
Met deze brief hopen wij uw vragen beantwoordt te hebben. We zien uit naar een goede bespreking op 27 januari aanstaande.
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Hiermee beschouwen wij toezegging ID 654 Beantwoording technische vragen als afgedaan.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van gemeente Molenlanden,

De secretaris,	De burgemeester,
Marko Does	Theo Segers

Gemeente Molenlanden • Postbus 5 • 2970 AA Bleskensgraaf
www.molenlanden.nl • info@molenlanden.nl • 088 75 15 000